

dveře, na kterých byli vyřezáni apoštolové. Hodil dveře do Tiberu a poručil je božskému řízení. Když se vracel do kláštera, vrátil u Tyberonu schopnost chůze jednomu chromému. A když se do kláštera vrátil, našel řečené dveře v přístavu. Poděkoval Bohu, že je uchoval na nebezpečném moři neporušené, a postavil je na práh svého kostela jako ozdabu a jako připomínku úmluvy s římskou stolicí.

Posléze mu Pán dal duchem zjevit, že se blíží den jeho smrti. Jiljí to oznámil bratřím, radil jim, aby se za něho modlili, a šťastně v Pánu zesnul. Mnozí dosvědčili, že viděli, jak zástupy andělů nesou jeho duši do nebe. Žil kolem roku Páně 700.

NAROZENÍ PANNY MARIE

8. 9.

ANNA MARIA pocházela z kmene Judova a z královského rodu Davidova. Evangelisté Matouš a Lukáš však nepopisují rod Marii, ale Josefův, který však neměl nic společného s početím Ježíšovým, protože, jak se říká, bylo zvykem Písma sestavovat rodokmen mužů, nikoli žen. Je naprosto jisté, že svatá Panna pochází z rodu Davidova. To je vidět zejména z toho, že Kristus odvozuje svůj původ ze semene Davidova, jak Písmo často dosvědčuje.

Protože se tedy Kristus narodil jen z Panny, je jasné, že Panna pocházela z Davida, a to z větve Nathanovy.

David měl totiž kromě jiných dva syny, Nathana a Šalomouna. Jak dosvědčuje Jan z Damašku, Levi z větve Nathana, syna Davida, zplodil Melchiho a Panthara, Panthar zplodil Barpanthara a Barpanthar Jáchyma, Jáchym pak zplodil Pannu Marii. Z větve Šalomounovy měl Nathan manželku, s níž zplodil Jakuba, po Nathanově smrti se pak Melchi z kmene Nathanova, který byl synem Leviovým a bratrem Pantharovým, oženil s manželkou Nathanovou, matkou Jakubovou, a zplodil s ní Heliho. Jakub a Heli se takto stali bratry po matce, avšak Jakub byl z kmene Šalomounova, Heli z kmene Nathanova. Heli z kmene Nathanova zemřel bezdětný a jeho manželku si vzal jeho bratr Jakub, který je z kmene Šalomounova, probudil semeno svého bratra a zplodil Josefa. Josef je tedy podle přirozenosti syn Jakuba z rodu Šalomounova, avšak podle zákona syn Heliho, který pochází z Nathana, neboť syn, který se narodil za takových okolností, byl sice podle přirozenosti synem toho, kdo ho zplodil, avšak podle zákona synem zemřelého. Tolik Jan z Damašku.

Jak se však praví v církevní historii a jak dosvědčuje Beda ve své Kronice, protože všechny rodokmeny Židů i cizinců byly uchovávány v tajných archívech chrámu, dal je Herodes všechny

spálit, neboť si myslel, že bude vypadat jako urozený, jestliže se při nedostatku důkazů bude věřit, že jeho rod patří k Izraeli.

Byli však také někteří Nazaretští, zvaní též pro příbuzenství s Kristem rod Páně, a ti vykládali Kristův rodokmen částečně podle staré rodinné tradice, částečně podle některých knih, které měli doma, pokud to bylo možné.

Jáchym si pak vzal manželku jménem Anna, která měla sestru jménem Hismeria. Tato Hismeria porodila Alžbětu a Eliud, Alžběta pak porodila Jana Křtitele. Z Eliud se narodil Eminen, z Eminena se narodil svatý Servác, jehož tělo je v městě Maastrichtu v biskupství lutyšském. Anna prý měla tři muže, totiž Jáchyma, Kleofáše a Salome. Z prvního muže, to jest z Jáchyma, porodila jednu dceru, Marii, matku Páně, tu dala za manželku Josefovi a ta porodila Krista Pána. Po Jáchymově smrti se provdala za Josefova bratra Kleofáše a měla s ním druhou dceru, kterou pojmenovala také Maria; tu později provdala za Alfea. Tato Maria měla se svým mužem Alfeem čtyři syny, to jest Jakuba Menšího, Josefa Spravedlivého, zvaného též Barnabáš, Šimona a Judu. Po smrti druhého manžela se Anna provdala potřetí, za Salomeho, a měla s ním třetí dceru, tu pojmenovala opět Maria a dala ji za manželku Zebedeovi. Tato Maria měla se svým mužem Zebedeem dva syny, totiž Jakuba Většího a Jana Evangelistu. Jsou o tom také verše:

„Anna, jak běžně se říká, se matkou tří Marií stala.
otci jejich jsou Jáchym, pak Kleofáš, Salome třetí.

Alfeus, Zebedeus a Josef je za ženy měli.

První je matkou Krista, pak Jakuba Menšího druhá,
Josefa Spravedlivého, též Šimona s Judou, ta třetí
Jakuba Většího a Jana, jenž v znaku má orla.“

Zdá se divné, jak mohla být Panna Maria příbuznou Alžběty, jak bylo řečeno výše. Je totiž známo, že Alžběta byla manželkou Zachariáše, který byl z kmene Levi, a podle zákona si každý muž vzít manželku ze svého kmene a ze své rodiny, a ona, jak dosvědčuje Lukáš, byla z dcer Áronových. Anna pak byla podle Jeronýma z Betléma, který byl z kmene Judova, avšak je třeba vědět, že i sám Áron i velekněz Jojada si oba vzali manželky z kmene Judova, čímž je dokázáno, že kmen kněžský a královský vždy byly navzájem spojeny příbuzenstvím.

Jak říká Beda, v novějších dobách mohlo spojení toho druhu vzniknout tak, že byly ženy provdány z jednoho kmene do druhého, takže je patrné, že Maria, pocházející z kmene královského, je příbuzná s kmenem kněžským. A tak Maria patřila k oběma kmenům. Pán totiž chtěl, aby se tyto privilegované kmeny prostřed-

nictvím tajemství vzájemně mísily, protože se z nich měl narodit Pán, aby se za nás jako pravý král a kněz obětoval, aby řídil své věrné bojovníky se špatností tohoto života a aby je po vítězství korunoval. To je naznačeno i jménem Kristus, to jest Pomazaný, protože ve Starém zákoně byli pomazáváni jen kněží, králové a proroci. Proto si i my podle Krista říkáme křesťané a nazýváme se národ vyvolený a královské kněžstvo. Je však známo, že ustanovení, aby se ženy vdávaly za muže ze svého kmene, bylo dáno proto, aby se nepopletlo rozdělení údělů. Protože však kmen Levi neměl úděl mezi ostatními, ženy z toho kmene se mohly vdávat, za koho chtěly.

Svatý Jeroným uvádí v Prologu, že jako mladíček četl v nějaké knize historii Mariina narození, avšak teprve po dlouhé době, jsa o to požádán, zapsal to, co si z přečteného zapamatoval. Jáchym pocházející z Galileje z města Nazaretu si vzal za manželku svatou Annu z Betléma, oba byli spravedliví, oba si počínali bez hany při všech příkazech Páně a všechen svůj majetek dělili na tři části: jednu vynakládali na chrám a chrámové služebníky, druhou rozdávali poutníkům a chudým a třetí si ponechávali pro potřeby své a své rodiny. A tak když po dvacet let neměli ze svého spojení žádné děti, slíbili Hospodinu, že dopřeje-li jim potomka, odevzdají ho jeho službě. O svátku Posvěcení chrámu šel kvůli tomu Jáchym s lidmi ze svého kmene do Jeruzaléma, jak byl zvyklý činit každý rok o třech hlavních svátcích, a spolu s ostatními přistoupil k oltáři a chtěl přinést svou oběť. Když ho spatřil kněz, velmi rozhořčen ho odehnal a plánil za to, že se opovžuje přistoupit k Božímu oltáři. Tvrdil, že se nesluší, aby přinášel Hospodinu oběť člověk, který se provinil proti zákonu, a aby stál u oltáře mezi plodnými člověk neplodný, který nerozmnožil národ Boží.

Zahanbený Jáchym se ze studu nechtěl vrátit domů, aby nemusil podobně snášet tak velkou pohanu od příslušníků svého kmene, kteří to slyšeli. Odešel tedy ke svým pastýřům. Když u nich byl už nějakou dobu, tu se jednoho dne zjevil jemu samotnému anděl obklopený velkým jasem, a protože byl tím viděním zmaten, povzbudil jej, aby se nebál, těmito slovy: „Já jsem anděl Páně poslaný k tobě, abych ti oznámil, že byly vyslyšeny tvé prosby a že tvé almužny vystoupily před zrak Hospodinův. Viděl jsem tvé zahanbení a slyšel jsem výtku neplodnosti, která ti byla nepřátelivě předhozena. Bůh totiž trestá hřích, nikoli přirozenost, a proto uzavře-li něčí luno, činí tak proto, aby je opět otevřel k většímu zárazku a aby se poznalo, že co se narodí, není plodem rozkoše, ale Božím darem. Což pramáti vašeho rodu Sára nesnášela výtku neplodnosti až do svého devadesátého roku, a přesto poro-

dila Izáka, jemuž bylo znovu slíbeno požehnání všech kmenů? A nebyla i Ráchel dlouho neplodná, a přesto porodila Josefa, který měl vládu nad celým Egyptem? Kdo byl silnější než Samson nebo světlejší než Samuel? A přesto oba dva měli matky neplodné.

Věř tedy rozumu a příkladům, že počítí dlouho odkládané a porod ženy, která byla neplodná, bývá záračnější. Právě tak tvá manželka Anna ti porodí dceru a dáš jí jméno Maria. Tato, jak jsi slíbil, bude od dětství zasvěcena Hospodinu, bude už z matčina lůna plna Ducha svatého a nebude pobývat venku mezi lidmi, ale stále bude v chrámu Páně, aby ji nikdo nemohl podezřívát z něčeho špatného. A tak jako se sama narodí z matky neplodné, tak se z ní záračně narodí syn Nejvyššího, jehož jméno bude Ježíš, a jeho zásluhou budou spaseny všechny národy. Toto je znamení pro tebe: až přijdeš do Jeruzaléma k Zlaté bráně, potkáš svou manželku Annu, která je zneklidněna kvůli tvému opoždění a bude mít radost, až tě spatří.“ Po těchto slovech se anděl od něho vzdálil.

Anně, která hořce plakala a nevěděla, kam šel její muž, se zjevila tyž anděl, prozradil jí totiž, co předtím oznámil jejímu muži, a dodal, aby na znamení šla do Jeruzaléma ke Zlaté bráně a setkala se tam se svým mužem, až se bude vracet.

Podle andělova příkazu se tedy oba potkali, radovali se, že se vidí, byli si jisti slíbeným potomkem, vzývali Hospodina a vrátili se domů, vesele očekávajíc splnění Božího slibu.

Anna skutečně počala, porodila dceru a dala jí jméno Maria. Když skončila tři léta kojení, přivedli dívku do chrámu Hospodina s obětními dary. Kolem chrámu bylo patnáct stupňů, v nich se vystupovalo – odpovídaly patnácti písním stupňů. Protože byl chrám na kopci, nebylo možné přijít k obětnímu oltáři, který byl venku, jinak než po stupních. Dívku postavili na nejspodnější z nich a ona po všech vystoupila bez pomoci, jako kdyby už byla dospělá.

Když bylo obětování skončeno, nechali dceru s ostatními dívkami v chrámu a vrátili se domů. Dívka každý den dělala pokroky ve vši svatosti, každodenně byla navštěvována anděly a každodenně se těšila z pohledu na Boha. Jeroným v jednom dopise Chrámatiovi a Héliodórovi říká, že si svatá Panna stanovila jako pravidlo, že bude od rána až do třetí hodiny setrávat v modlitbách, od třetí hodiny do deváté že se bude zabývat tkaním a od deváté že se bude neustále modlit, dokud se jí nezjeví anděl a nedá jí jídlo.

Když jí bylo čtrnáct let, velekněz veřejně vyhlásil, aby se dívky, které byly vychovávány v chrámu a dovršily stanovený věk, vrátily domů, aby mohly být zákonně provdány za muže. Ostatní dívky jeho příkaz poslechly, Panna Maria odpověděla, že to ne-

může udělat jednak proto, že jí její rodiče určili k službě Hospodinu, jednak proto, že sama zaslíbila Hospodinu své panenství. Velekněz tím byl znepokojen, protože se domníval, že nemůže být porušen slib proti Písmu, které praví: „Učinite slib a splňte jej,“ a také se neodvažoval zavádět nějaký zvyk v národě neobvyklý.

Při nejbližším židovském svátku svolal starší a všichni byli téhož mínění, aby se ve věci tak pochybné žádala rada od Boha. Když byli všichni ponořeni v modlitbu a velekněz se chystal žádat Boha o radu, náhle zazněl z nitra modlitebny hlas slyšitelný všemi, který říkal, že všichni neženatí z rodu Davidova schopní oženit se mají přistoupit k oltáři, každý s ratolestí v ruce, a čím ratolest se rozpučí a na jejím vrcholku usedne podle Izaiášova proroctví Duch svatý v podobě holubice, bude beze vši pochyby žehnán té dívkou.

Mezi ostatními byl i Josef z domu Davidova, a protože se mu zdálo nevhodné, aby si on, muž tak pokročilého věku, vzal za manželku dívku tak mladičkou, když ostatní přinášeli ratolesti, on jediný s ratolestí nepřišel. Protože se neuskutečnilo nic, co by bylo v souladu s Božím hlasem, velekněz usoudil, že je třeba zeptat se Boha podruhé, a on mu dal odpověď, že ten, komu má být dívka zasnoubena, jediný ratolest nepřinesl. Tak byl Josef prozrazen, přinesl svou ratolest, a když se rozpukla v květ a na jejím vrcholku se usadila holubice přilétající z nebe, bylo z toho všem jasné, že dívka bude zasnoubena jemu.

Josef se tedy s dívkou zasnoubil a vrátil se do svého města Betléma, aby připravil svůj dům a opatřil vše potřebné k svatbě, Maria se pak se sedmi dívkami stejného věku, které jí dal velekněz, aby se upozornilo na zářak, vrátila do domu svých rodičů do Nazaretu. V oněch dnech se jí při modlitbě zjevil archanděl Gabriel a oznámil jí, že se z ní narodí syn Boží.

Den Mariina narození byl po nějaký čas věřícím utajen. Stalo se však, jak vypráví Jan Beleth, že jeden svatý muž, pohroužený do horlivého rozjímání, slyšel každý rok osmého září, když byl ponořen do modlitby, velmi příjemný slavnostní zpěv andělů, a když velmi zbožně prosil, aby mu bylo odhaleno, proč to slyší každý rok jen v onen den a v žádný jiný, dostal Boží odpověď, že se toho dne narodila Maria, panna plná slávy, a že má vyříditi synům svaté církve, aby se spojili s nebeskými zástupci k této oslavě. Oznámil to papeži a ostatním, ti se modlili, postili, zkoumali Písmo a svědectví starých a tak poznali pravdu a ustanovili, že má být tento den obecně slaven ke cti Narození Panny Marie.

Oktáv Narození Panny Marie se kdysi neslavil, ale papež Inocenc IV., pocházející z Janova, určil, že se má slavit. Důvod byl

tento. Když zemřel Řehoř IX., uzavřeli Římané všechny kardinály v jedné místnosti, aby bylo rychleji církvi pomůženo k novému papeži. Protože se však po řadu dní nemohli dohodnout a museli od Římanů snažet mnoho nepřijemností, slíbili Královně nebes, že dohodnou-li se její zásluhou a budou moci volně odejít, ustanoví, aby se napříště slavil oktáv jejího Narození tak dlouho zanebávány. A tak se dohodli na papeži Celestinovi, byli vysvobozeni a slib pak splnil papež Inocenc.

Je třeba si všimnout, že církev oslavuje trojí Narození, to jest Narození Krista, Panny Marie a Jana Křtitele, což označuje trojí narození duchovní, neboť s Janem se znova rodíme ve vodě, s Marií v pokání a s Kristem ve slávě. Protože před narozením v křtu se mají dospělí kát a podobně před narozením v slávě, proto má obojí po zásluze vigilii, avšak vzhledem k tomu, že pokání je celé místo vigilie, není třeba, aby mělo vigilii. Oktáv mají však všechny na tři Narození, protože všechna tři touží po oktávu Vzkříšení.

Jeden velmi chrabý rytíř, vroucně oddaný Panně Marii, ubíral se na turnaj. Cestou přišel ke klášteru postavenému ke cti Panny Marie, a vstoupil dovnitř, aby si poslechl mši. Jedna mše však následovala za druhou a on nechtěl z úcty k Panně Marii žádnou vynechat. Konečně mohl vyjít z kláštera a spěchal na místo boje. Když to říkali všichni, kteří tam byli, a všichni volali, že zápasil velmi statečně, a někteří dokonce tvrdili, že je porazil, domyslíli si ten zdvořilý muž, že ho zdvořilá královna tímto zdvořilým způsobem pocítila, prozradil, co se stalo, vrátil se do kláštera a od té doby bojoval ve službách Mariina syna.

Jeden biskup, který měl Pannu Marii v nejvyšší úctě a vážnosti, šel ze zbožnosti o půlnoci do jednoho kostela zasvěceného Panně Marii. A hle, Panna panen provázená průvodem dívek šla přicházejícímu muži vstříc, přijala ho s nejvyšší úctou a vedla ho do kostela, k němuž měl namířeno. Dvě dívky ze sboru při tom předzpěvovaly:

„Zpívejme Pánu, družky, jen zpívejme na počest Páně,
nechť v zbožných ústech sladká láska ke Kristovi zní.“

Tyto verše převzal celý sbor dívek a zpíval je také, potom řečené dvě předzpěvačky zazpívaly následující dva verše:

„První se do hloubi zřítíl, kdo zpýchl z velkého světla,
první se do hloubi řítí člověk, jenž pýchy je pln.“

A tak Božho muže dovedly v takovém průvodu až do kostela, dvě vždy začaly zpívat a ostatní odpovídaly.

Jedna žena připravená o útěchu svého muže měla jediného syna, jež něžně milovala. Jednou jejího syna zajali nepřátelé, uvrhli ho do vězení a spoutali. Když to matka uslyšela, bezútešně plakala a naléhavými prosbami žádala svatou Pannu, jíž byla velmi oddána, o vysvobození svého syna. Nakonec, když viděla, že nemá žádný úspěch, vstoupila sama do kostela, v němž byla socha Panny Marie, postavila se před sochu a takto k ní promluvila: „Svatá Panno, často jsem tě prosila za vysvobození svého syna a doposavad jsi ubohé matce nijak nepomohla, dovolávám se tvé pomoci pro svého syna, a až do této chvíle žádný užitek nepociťuji. Proto tak, jako byl mně odňat můj syn, odejmu já tobě tvého Syna a budu ho střežit jako rukojmí za svého.“ Po těchto slovech přistoupila blíž, vzala sochu chlapce, kterou Panna chovala v náručí, a odešla s ní domů. Doma sošku zavinula do nejčistšího plátna, uložila do truhly a pečlivě ji zamkla na klíč. Měla radost, že má dobrého rukojmí za svého syna, a bedlivě ho střežila.

A hle, následující noci se svatá Panna zjevila jinochovi, otevřela dveře vězení, přikázala mu, aby vyšel ven, a řekla mu: „Vyříd své matce, synu, aby mi vrátila mého Syna, když já jsem jí vrátila jejího.“ Jinoch vyšel z vězení, přišel k matce a vyprávěl jí, jak její svatá Panna vysvobodila. Matka měla převelikou radost, vzala sošku chlapce, šla do kostela, vrátila Panně Marii Syna a řekla: „Děkuji vám, paní, že jste mi vrátila mého jediného syna, a nyní vám vracím vašeho, protože musím přiznat, že jsem svého dostala zpátky.“

Byl jednou jeden zloděj, který často kradl, měl však ve velké úctě Pannu Marii a každou chvíli ji vzýval. Jednou ho při jedné krádeži chytili a odsoudili k pověšení. Když ho věšeli, svatá Panna mu ihned přišla na pomoc a po tři dny, co visel, ho nadlehčovala svými rukama, takže necítil žádné ublížení. Ti, kteří ho pověšili, šli náhodou kolem, a když ho našli živého a s veselou tvářičkou, domnívali se, že smyčka nebyla řádně zadržnuta, proto ho chtěli probodnout mečem, avšak Panna Maria nastavila ruku proti meči a oni mu nemohli ublížit. Pověděl jim, že mu pomáhala Panna Maria, a když se to dověděli, plni podivení ho snali a z lásky k Panně ho propustili na svobodu. On odešel, vstoupil do kláštera a až do konce svého života zůstal ve službách Bohorodičky.

Byl jeden klerik, který Pannu Marii velmi miloval a horlivě zpíval její hodinky. Když mu zemřeli rodiče, zanechali mu celý svůj majetek, protože jiného dědice neměli. Přátelé jej přiměli k tomu, aby se oženil a spravoval své dědictví. Když naděšel den jeho svatby, cestou na ni přišel k jednomu kostelu, vzpomněl si na službu Panně Marii, vstoupil do něj a začal odříkavat její hodin-

ky. A hle, zjevila se mu Panna Maria a dost přísně mu řekla: „Ty hlupáku a nevěrníku, proč mě opouštíš, svou přítelkyni a nevěstu, a dáváš přednost jiné ženě přede mnou?“ To na něho silně zapůsobilo, vrátil se ke svým druhům, o ničem jim něčel a nechal se oddat. Uprostřed noci všechny opustil, utekl z domu, vstoupil do kláštera a oddané sloužil Panně Marii.

Na jedné faře žil ve vsi počestnosti kněz, který neznal žádnou jinou mši než ke cti Panny Marie, a tu horlivě sloužil. Udali ho u biskupa a ten si ho spěšně předvolal. Když se před biskupem přiznal, že jinou mši nezná, biskup jej tvrdě káral jako podvodníka, sesadil ho z jeho úřadu a zakázal mu, aby se v budoucnu nepopovážil sloužit onu mši. Následující noci se biskupovi zjevila Panna Maria, velmi jej plánila, chtěla vědět, proč tak špatně naložil s jejím služebníkem, a dodala, že třicátého dne zemře, jestliže toho kněze znova nedosadí do jeho úřadu. Biskup byl poděšen, toho kněze si zavolal, prosil ho za prominutí a nařídil mu, že nesmí sloužit žádnou jinou mši kromě oné mariánské, kterou zná.

Jeden klerik byl marnivý a prostopášný, avšak velmi miloval Bohorodičku a její svaté hodinky zpíval zbožně a zaniceně. Jedné noci měl vidění. Zdálo se mu, že stojí před soudnou stolicí Bohoží a že Pán říká kolemstojícím: „Vý sami rozhodněte, jaký rozsudek si zaslouží ten, který se na vás dívá. Už jsem ho dost dlouho snašel a do této chvíle jsem u něho nenalezl ani stopu nápravy.“ Potom Pán za souhlasu všech nad ním vynesl rozsudek zatracení. A hle, svatá Panna povstala a řekla svému Synovi: „Milovaný Synu, obracím se s prosbou na tvou shovívavost kvůli tomuhle člověku, abys zmírnil svůj rozsudek zatracení, který jsi nad ním vynesl. Ať pro tvou lásku ke mně žije ten, který pro své vlastní zásluhy propadl smrti.“ Pán jí řekl: „Odpusť mu na tvé prosby, jestliže aspoň nyní spatřím jeho polepšení.“ Panna se k tomu člověku obrátila a řekla mu: „Jdi a už nehřeš, aby se ti nestalo něco horšího.“ Když se probudil, změnil svůj život, vstoupil do kláštera a tam ukončil svůj život v dobrých skutcích.

Na Sicílii žil léta Páně pětistého třicátého sedmého muž jménem Theofil, zástupce jednoho biskupa, jak píše Fulbert, biskup ze Chartres, a ten pod svým biskupem tak moudře spravoval církevní záležitosti, že po biskupově smrti všechno obyvatelstvo volalo, že je hoden biskupského úřadu. On však byl spokojen svým místem zástupce a chtěl, aby byl za biskupa raději ustanoven někdo jiný. Později ho nový biskup k jeho zármutku zprostil jeho úřadu a on to tak těžce nesl, že žádal jednoho židovského čaroděje o radu, jak svou hodnost znovu získat. Čaroděj zavolal dábla a ten se okamžitě ukázal. Theofil na jeho příkaz zapřel Krista i je-

ho matku, vzdal se křesťanské víry a o tomto zapření a odřeknutí napsal zápis vlastní krví, zapečetil ho prstenem, zapečetěný odevzdal ďáblovi a tak se zavázal k jeho službám.

Druého dne byl Theofil zásluhou ďáblouvu znovu přijat do biskupovy přízně a dosazen zpět do svého úřadu. Pak se však vzpamatoval, velmi litoval toho, co učinil, a s celou oddaností své duše se utekl k svaté Panně, aby mu přišla na pomoc. Panna Maria se mu jednou zjevila, vytýkala mu jeho bezbožnost, nařídila mu, aby se odřekl ďábla, nechala ho vyznat víru v Krista, Syna Božího, a v celé křesťanské učení a tak ho znovu přijala na milost jménem svým a jménem svého Syna. Na znamení, že mu bylo odepušteno, se mu zjevila podruhé, vrátila mu zápis, který kdysi dal ďáblovi, a položila mu ho na prsa, aby se už nebál, že je sluhou ďáblovým, ale aby se radoval, že ho vysvobodila. Theofil vzal zápis a velmi se radoval a před biskupem a veškerým obyvatelstvem vypravoval, co se mu přihodilo. Všichni se tomu divili a chválili Pannu plnou slávy, a on za tři dny v míru skončil.

Jeden člověk a jeho manželka měli jedinou dceru. Provdali ji za jistého mladého muže a z lásky k dceři měli zeté u sebe v domě. Matka té dívky si z lásky ke své dceři tak pečlivě toho mladého muže hleděla, že láska mladé ženy k manželovi nebyla větší než láska tchyně k zeti. Zlomyslní lidé začali naznačovat, že to nedělá kvůli dceři, ale aby se mu vnutila místo ní. Tak velká lež tolik oúřásla myslí té ženy, že z obavy, aby se nedostala do lidských řečí, přemluvila dva venkovany a slíbila každému dvacet solidů, jestliže jejího zete potají uskrtní. Jednoho dne je tedy zavřela do sklepa, manželovi schválně poradila, aby kamsi zašel, a dceru poslala jinam. Mladý muž, vyzván k tomu tchyní, vstoupil do sklepa, aby přinesl víno, a ti zločinci ho okamžitě uskrtní. Tchyň ho pak přenesla na lože své dcery a přikryla ho, jako by spal.

Když se manžel a dcera vrátili a sedli si ke stolu, vyzvala matka dceru, aby probudila manžela a zavolala ho ke stolu. Když ho dcera nalezla mrtvého a zděšená to oznámila, celá rodina se dala do nářkání a ona vražednice nářkala s ostatními, jako by cítila bolest. Nakonec však ta žena pocítila velkou lítost nad spáchaným zločinem a po pořádku se ze všeho vyzpovídala knězi.

Po nějaké době došlo mezi ženou a oním knězem k hádce a kněz jí vyčetl před lidmi zavraždění zete. Když se to dověděli rodiče toho mladého muže, odvedli ji před soudce a ten ji odsoudil k upálení. Když viděla, že jí hrozí smrt, obrátila se k svaté Panně, vstoupila do jejího kostela, začala se modlit a se slzami se vrhla na zem. Po chvíli ji donutili, aby vyšla, hodili ji na velkou hořící hranici a všichni se dívali, jak tam stojí beze škody a úhony. Rodiče toho mladého muže si mysleli, že je oheň malý, běželi pro další

roští a házeli je na hranici, když však viděli, že ani tak jí nemohou ublížit, začali na ni házet oštěpy a kopí. Soudce, který byl přítomen, velmi užasl a zastavil další útoky na ni. Pečlivě ji prohlédl, nenalezl však na ní žádné stopy popálení, jen zranění od oštěpů. Když ji příbuzní odvedli domů a osvěžili ji oblady a koupeli, Bůh nechtěl, aby byla déle podezřívána, a po třech dnech ji odvolal z tohoto života, a ona až do poslední chvíle chválila Pannu.

POVÝŠENÍ SVATÉHO KŘÍŽE

14. 9.

VÁTEK POVÝŠENÍ SVATÉHO KŘÍŽE se tak jmenuje proto, že toho dne byla především povýšena víra a svatý Kříž. Je však nutné poznamenat, že před Kristovým umučením bylo dřevo kříže dřevem láce, protože takové kříže byly zhotovovány z laciného dřeva, dřevem neplodnosti, protože co se zasadilo na hoře Kalvárii, nepřinášelo plody, také dřevem nízkosti, protože kříž sloužil k popravování zločinců, dřevem temnoty, protože bylo temné a bez jakékoli ozdoby, dřevem smrti, protože na něm byli lidé usmrcováni, dřevem puchu, protože stálo uprostřed mrtvol. Po Kristově umučení však bylo mnohonásobně povýšeno, protože láce přešla v cennost (proto řekl Ondřej: „Bud' zdráv, drahocenný kříž!“), neplodnost v plodnost (viz Píseň písní, 7. kapitola: „Vystoupím na palmu a vezmu si její plod“), nízkost ve vznešenost (Augustin říká: „Kříž, který byl nástrojem k popravování lupičů, přešel na čela císařů“), temnota v jas (Jan Zlatoústý: „Kříž a Kristovy jizvy budou na soudě jasnější než paprsky slunce“), smrt ve věčný život (proto se zpívá: „Z čeho vznikala smrt“), puch v líbeznu vůni (například Píseň písní, I. kapitola: „Když byl král u stolu, nard – to jest svatý kříž – vydal svou vůni.“)

Povýšení svatého Kříže je církví oslavováno slavnostně, protože jím byla co nejvíc povýšena víra. Léta Páně šestistého patnáctého, když Pán dovolil, aby krutost pohanů bičovala jeho národ, perský král Chosroes podrobil své vládě všechna království světa. Když však přišel do Jeruzaléma, od hrobu Kristova se vzdálil zasažen hrůzou, odnesl však s sebou část svatého Kříže, kterou tam nechala svatá Helena. Protože chtěl, aby ho všichni uctivali jako boha, postavil věž ze zlata a stříbra, jímž probleskovaly dráhé kameny, v ní umístil obrazy slunce, luny a hvězd, tenkými skrytými průchody tam shora jako bůh přiváděl vodu a v podzemní jeskyni koně zapřažené do vozů chodili v kruhu, takže se věž chvěla a bylo slyšet hřmot podobný hromobití. Ten bezbožník odevzdal vládu svému synovi a usadil se v té svatyni, vedle sebe